

Het viel dan ook bij hem in goede aarde toen de Duitse generaal Streccius het aan hem, van Karnebeek en Röell op 21 mei duidelijk maakte dat hij, Streccius, als 'de bevoegde autoriteit van Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht' in de eerste plaats met de drie commissarissen wilde samenwerken. 'Bij het vertrek zeide daarop Röell tegen van Karnebeek en mij', aldus Bosch van Rosenthal enige tijd later,

'dat blijkbaar de Duitsers ons tot een soort gezag in elke provincie wilden opwerpen en dat het hem leek, al was dat nu verre van aangenaam, dat deze voorlopige oplossing nog zo dwaas niet was. Ik beaamde dit, doch van Karnebeek voelde er niets voor; hij was van oordeel dat de secretarissen-generaal daarvoor de aangewezen personen waren, een mening die Röell noch ik deelden.'¹

Van Karnebeek liet het er niet bij zitten: hij zocht (dat had hij zijn twee ambtgenoten ook gezegd) Frederiks op, Frederiks waarschuwde generaal Winkelman en twee dagen later (23 mei) ging van deze een brief uit² waarin hij alle commissarissen der koningin deed weten dat hij, Winkelman, de vervanger was der regering; hij zette uiteen hoe hij voor landelijke regelingen samen met de secretarissen-generaal (*niet* de commissarissen der koningin!) de nodige 'Besluiten' zou voorbereiden, deed mededeling van enkele belangrijke decisies die al genomen waren en voegde aan zijn brief een opmerkelijk strijdvaardig slot toe dat misschien niet door von Falkenhäusen, maar zeker door de inmiddels benoemde Seyss-Inquart als een uitdaging beschouwd mocht worden: 'Ik twijfel er niet aan', schreef Winkelman,

'— en het is mij dan ook reeds herhaaldelijk gebleken — of u laat zich bij de uitoefening van uw hoge ambt in deze voor ons vaderland zo moeilijke tijd in de eerste plaats leiden door de gedachte dat bij ons volk het gevoel van trouw aan onze geëerbiedigde koningin levendig wordt gehouden en, waar nodig, wordt opgewekt. Hare Majesteit heeft mede op mijn raad een besluit genomen dat haar zeer zwaar is gevallen doch waarbij hoogstderzelve uitsluitend het hogere belang van het Koninkrijk der Nederlanden in de meest uitgebreide zin des woords voor ogen heeft gestaan.

Door de eenheid van het land te bevorderen en door samen te werken met het — tijdelijk in mijn handen gelegde — centrale Nederlandse gezag, zal ongetwijfeld na het luwen van de storm ons vaderland ongebroken uit de branding weder oprijzen.

Ik zal het op hoge prijs stellen indien u de hiervoren neergelegde gedachten tot richtsnoer zult willen nemen bij de besprekingen met de burgemeesters en andere daarvoor in aanmerking komende personen in uw provincie en hun

¹ A. v. ² Tekst: *Enq.*, dl. II b, p. 163.